

Đề bài:

Trong tác phẩm *Đời thừa* Nam Cao có viết: “Một tác phẩm thật giá trị phải vượt lên bên trên tất cả các bờ cõi và giới hạn, phải là tác phẩm chung cho cả loài người. Nó phải chứa đựng một cái gì lớn lao mạnh mẽ, vừa đau đớn lại vừa phấn khởi, nó ca ngợi lòng thương, tình bác ái, sự công bình. Nó làm cho gần người hơn. Như thế mới thật là một tác phẩm hay”. Anh (chị) hãy bình luận ý kiến trên.

Bài làm

Lớp thời gian cứ kéo nhau mãi miết trôi. Bốn mùa cứ thay nhau luân chuyển. Nhịp đời cứ thế vội vã trôi đi cuốn theo tất cả những sinh vật hiện hữu trong cuộc sống. Cứ tưởng rằng điều đó đã trở thành quy luật không thể nào tránh khỏi. Thế nhưng giữa cơn lũ thời gian ấy, vẫn có những tác phẩm nghệ thuật vĩnh viễn tồn tại bởi nó tiềm ẩn trong mình một sức sống mãnh liệt, có khả năng phá tan mọi giới hạn, của không gian và thời gian. Song chỉ có những tác phẩm thật giá trị mới có được sức sống đó là những tác phẩm như Nam Cao đã nhận định: “Một tác phẩm thật giá trị phải vượt lên bên trên tất cả các bờ cõi và giới hạn, phải là tác phẩm chung cho cả loài người. Nó phải chứa đựng một cái gì lớn lao mạnh mẽ, vừa đau đớn lại vừa phấn khởi, nó ca ngợi lòng thương, tình bác ái, sự công bình. Nó làm cho gần người hơn. Như thế mới thật là một tác phẩm hay” (*Đời thừa*).

Ngày còn bé, bà tôi thường kể cho tôi nghe rất nhiều câu chuyện cổ. Cùng tôi lớn lên là cô Tấm dịu dàng và rất mực nhân từ, là chàng Thạch Sanh dũng cảm, là Bạch Tuyết và bảy chú lùn, là cô bé bán diêm nơi góc đường trong đêm mùa đông lạnh lẽo, lạnh ngoài trời và lạnh cả tình thương!... Tâm hồn tôi tràn ngập thế giới thần tiên theo cánh võng ru hời hời của bà và của mẹ. Tôi yêu cô bé bán diêm bởi em cũng nhỏ như tôi, cùng là trẻ thơ như tôi nhưng em và tôi lại khác nhau quá đỗi. Tôi yên ấm trong vòng tay ba mẹ, còn em vất vưởng nơi lẻ đường, thềm thuồng nhìn ngọn nến Giáng sinh mà mơ một gia đình đầm ấm. Ông An-đéc-xen sao mà hay đến thế! Ông đã đem cả mùa đông xứ Đan Mạch xa xôi vào tâm hồn tôi, đánh thức những tình cảm bé bỏng trong tôi và nuôi tôi lớn lên. Những câu chuyện nhỏ của ông đã không còn của thiếu nhi Đan Mạch. Nó đã “đã vượt lên trên tất cả bờ cõi và giới hạn” để trở thành tài sản của tôi, của thiếu nhi trên toàn thế giới. Mác và Ăng-ghe-nh đã từng đánh giá rất cao bộ tiểu thuyết *Tấn trò đời* của Ban-zắc. Xung quanh bức tranh này Ban-zắc tập trung toàn bộ lịch sử nước Pháp, trong đó ngay cả về phương diện các chi tiết kinh tế, tôi cũng đã được biết nhiều hơn các sách của tất cả các chuyên gia, các nhà sử học, kinh tế học, thống kê học thời ấy cộng lại. Vì vậy *Tấn trò đời* trở thành nguồn tư liệu phong phú cho những ai muốn tìm hiểu về xã hội Pháp thế kỷ XIX. Và nó cũng vì thế mà bút lên trở thành tác phẩm mang tầm vóc nhân loại. Có lần ba tôi đọc cho tôi nghe bài thơ *Nghe tiếng tắc kè trong lòng thành phố* của Nguyễn Duy:

*...Anh bạn tôi không về đến nơi này
Anh gục ngã bên kia cầu xa lộ
Anh nằm lại trước cổng vào thành phố
Giây phút cuối cùng của cuộc chiến tranh...*

Có cái gì như là cảm giác ghen ngạo và đau đớn lắm. sự oan nghiệt của cuộc chiến như bóp nghẹt trái tim tôi:

*...Đồng đội bao người không về tới như anh
Nằm lại Cầu Bông, Đồng dù và xa nữa...*

*Tất cả họ suốt một thời máu lửa
Đều ước mơ giản dị: sắp về!...*

Tôi yêu bài thơ này vì những tình cảm rất chân thành của nó. Bài thơ mang trong mình dòng cảm xúc nghẹn ngào nhưng lại phơi phới niềm tin yêu. Nó giúp tôi hiểu và trân trọng thành quả của những người lính Trường Sơn năm xưa. Đó là nền độc lập tự do hôm nay cho cả dân tộc tôi. Tôi tự hào về đất nước và quê hương tôi bởi trên mảnh đất này có những con người đã xem hạnh phúc của mình là cuộc sống yên bình của nhân dân:

*...Hạnh phúc là gì?
Bao lần ta lúng túng
Hỏi nhau hoài mà nghĩ mãi chưa ra
Cho đến ngày cất bước đi xa
Miền Nam gọi chúng mình có mặt...*

(Bài thơ về hạnh phúc – Dương Hương Ly)

Vậy đó, từ trong tác phẩm, những dòng chữ lung linh bước ra lay động tâm hồn người đọc. Có ai lại không đau xót đến nghẹn lời khi đôi mắt trong veo chạm vào hình ảnh “giặc bắn em rồi quăng mắt xác” (*Quê hương – Giang Nam*) hay bắt gặp bóng dáng một bà mẹ già:

*...Nửa lời không hé
Mẹ lặng thinh trước trận đòn thù
Trên mình mẹ mang nhiều thương tật
Tóc mẹ bạc rồi lại bạc thêm...*

(Đất quê ta mênh mông – Dương Hương Ly)

“Mẹ lặng thinh” kiên quyết giữ trọn an toàn cho những đứa con thân yêu đang nằm sâu trong hầm bí mật. Từng nhát roi “bây giặc Mỹ xúm vào đánh mẹ” như trà sát trái tim tôi. “Mẹ lặng thinh” bởi mẹ là mẹ của chúng tôi: bà mẹ Việt Nam anh hùng. Bạn có cảm nhận được những tình cảm đó không? Đau thương, mất mát nhưng tràn đầy niềm kiêu hãnh. Đã bao đời nay dù cuộc sống có đổi thay, tình thương vẫn là tình cảm thiêng liêng nhất nơi sâu thẳm trái tim con người. Nó kéo con người xích lại gần nhau, hiểu nhau và yêu thương nhau chân thật. Chẳng phải thế sao khi cầm trên tay bát cháo hành của thị Nở, “con quí” Chí Phèo bỗng thấy mình lại được trở thành người. Một lần được làm người với những ước mơ bình dị nhất. Một lần được biết trên đời còn có tình thương! Nếu như không xuất phát từ tình thương và sự đồng cảm chân thành thì có lẽ Nguyễn Du sẽ không bao giờ kể lại được một cách tài tình quãng đời mười lăm năm lưu lạc của Kiều. Biết bao nhiêu là oan trái, tủi nhục đã đổ ập xuống thân phận Kiều, dìm nàng xuống tận đáy của xã hội. Thế nhưng trong cuộc sống vẫn còn rất nhiều những Từ Hải, những vãi Giác Duyên... thấp thoáng trong từng tác phẩm, từng hình tượng nhân vật, ta thấy được những ước mơ giản dị về một cuộc sống trong lành và nhân ái hơn. Cô Tấm rồi cũng trở thành hoàng hậu; Thạch Sanh rồi cũng cưới được công chúa và trở thành vua; Lục Vân Tiên

rồi cũng tròn duyên cùng Nguyệt Nga chung thủy... Những lẽ sống công bình như thế vẫn luôn tồn tại. Nó giúp người ta tin hơn vào cuộc sống. Tôi rất thích những truyện ngắn của Thạch Lam. Trong thế giới nhân vật rất thật và rất “đời” của ông, ta nhận ra rằng con người ta rất dễ dàng vượt qua ranh giới tưởng chừng như sợi tóc của cái thiện và cái ác. Ta bắt gặp trong chuyện Thạch Lam những cảm giác “rung động như cánh bướm non” trước những tình cảm giữa con người với con người và ta học được ở Thạch Lam những giá trị sống đích thực. Đó chẳng phải là những “tác phẩm thật giá trị” hay sao? Có lần tôi đọc được những dòng này: “Tôi thích chia sẻ với nỗi lung linh đang ngấn dần của một ngọn nến. Tôi không chịu được niềm kiêu hãnh vì sự vẹn nguyên của một cây đèn cầy không có ánh lửa” (Nguyễn Thái Dương). Những dòng ấy riêng đối với tôi, bỗng trở thành mục đích để tôi hướng đến mà sống đẹp. Sống ở trên đời phải biết “chia lửa” cho nhau, phải biết tự thấp sáng mình và làm không gian chung quanh tươi sáng, ấm áp hơn bằng nhiệt thành tuổi trẻ. Nói như thế để thấy rằng dù là một thiên truyện dài như *Truyện Kiều* hay một truyện ngắn *Chí Phèo* hay chỉ đơn thuần chỉ là một vài dòng ngắn gọn như của Nguyễn Thái Dương, vẫn học muôn đời vẫn mang một giá trị nhân văn sâu sắc và một tác phẩm có giá trị tự bản thân nó cũng “chứa đựng được một cái gì lớn lao, mạnh mẽ vừa đau đớn lại vừa phấn khởi. Nó ca tụng lòng thương, tình bác ái, sự công bình. Nó làm cho người gần người hơn”.

Nhưng nói như Nam Cao thì có lẽ đã để sót hết một phần. Một tác phẩm có giá trị đích thực phải bao gồm cả những yếu tố nghệ thuật đặc sắc. Bởi “nội dung của một tác phẩm văn học như một cái thuyền, chờ ít nhiều mặc sắc, nhưng không có những boi chèo nghệ thuật thì nó đứng im bất động. nghệ thuật không là đầy tớ của nội dung, nó là bạn đường, một bạn đường giúp sức không thể thiếu được” (Nguyễn An Định). Cuối cùng tôi muốn nhắc đến các tác giả, những người đã tạo ra những tác phẩm “thật giá trị”. Họ phải có một vốn kiến thức và vốn trải nghiệm thật phong phú cũng như phải mang trong mình một con tim biết hòa nhịp với cuộc sống, với mọi người. Chúng ta trân trọng tác phẩm của họ nhưng mấy ai nhớ đến tên họ. Những An-đéc-xen, Ban-zắc, Nguyễn Du, Thạch Lam, Nam Cao... đã mang đến cho chúng ta những tình cảm đẹp. Phải chăng họ chính là thiên sứ của nhân văn?

Động lại trong tôi sau mỗi tác phẩm là một tình cảm mới. Có khi nó mãnh liệt dâng trào nhưng cũng có lúc nhẹ nhàng tình tứ, có lúc thỏa mãn, hài lòng nhưng cũng có lúc sục sôi căm giận. Văn học sống trong tôi, đánh thức những tình cảm của tôi và rèn giũa nó và tôi biết rằng những “tác phẩm thật giá trị” đã giúp tôi sống tốt hơn hôm qua bởi hôm nay tôi đã biết sống vì những người xung quanh tôi.

Nguyễn Thị Long Hòa lớp 11 Văn trường Phổ thông Năng khiếu
Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh